

Квасницька Р. Державна фінансова політика сталого розвитку: зміст та основні формуючі детермінанти / Траєкторії сталого розвитку України і світу: виклики та драйвери: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (26 квітня 2024 року). – Київ : ПЗВО «Міжнародний європейський університет», 2024. С.56-58.

<http://e.ieu.edu.ua/handle/123456789/1182>

Секція 2. Сталі фінанси та сучасна інфраструктура системи фінансування сталого розвитку

*Квасницька Раїса, професор кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та
фондового ринку,
доктор економічних наук, професор,
Хмельницький національний університет*

**ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ЗМІСТ
ТА ОСНОВНІ ФОРМУЮЧІ ДЕТЕРМІНАНТИ**

Сталий розвиток держави передбачає необхідність підвищення якості формування та реалізації фінансової політики держави, що є системою заздалегідь визначених і затверджених заходів, форм і методів генерування, розподілу та використання фінансових ресурсів державними інституціями з метою виконання функцій самою державою згідно стратегічних і тактичних цілей її економічного та соціального розвитку. Необхідно відмітити, що державна фінансова політика є важливою складовою економічної політики держави й водночас самостійним напрямом реалізації її відповідних функцій. Основні засади формування фінансової політики держави як інструменту суспільного розвитку передбачають застосування ефективних інноваційних підходів до формування державних фінансових ресурсів, підвищення якісного рівня державного фінансово-економічного регулювання, впливу фінансового механізму на економічне зростання з метою забезпечення суспільних потреб, збалансованого, перспективного розвитку економіки, дієвого соціального захисту населення [1, с. 9]. Таким чином, зміст державної фінансової політики включає такі ланки:

– вироблення науково обґрунтованих концепцій (системи поглядів) розвитку фінансів. Вони формуються на основі вивчення вимог економічних законів, всестороннього аналізу розвитку господарства, перспектив розвитку економічних відносин, потреб населення;

– визначення основних напрямів використання фінансів на перспективу та на поточні потреби, при цьому враховують шляхи досягнення поставлених цілей, передбачених економічною політикою, а також міжнародні фактори, можливості зростання фінансових ресурсів;

– здійснення практичних дій для досягнення поставлених цілей [2, с. 61].

При цьому, варто виокремити такі особливості державної фінансової політики сталого розвитку:

– вона завжди є інноваційною для даної системи державного управління і пов'язана з ефективною організацією функціонування фінансів та модернізацією національної системи суспільних відносин (економічних, фінансових, моральних, релігійних та ін.) на основі пошуку оптимального балансу у задоволенні фінансових інтересів і потреб різних стейкхолдерів (внутрішніх та зовнішніх по відношенню до відповідної національної системи) у сфері подолання соціальних, економічних та екологічних проблем, досягнення сталого розвитку;

– процес трансформації державної фінансової політики сталого розвитку завжди має характер модернізації, тобто будується на засадах розумного наслідування здобутків, цілей і завдань, урахування ефективності політики попередніх періодів;

– фінансове забезпечення сталого розвитку, який становить багатоаспектне завдання щодо підвищення якості життя всіх людей, є матеріальним змістом фінансової політики сталого розвитку;

– різні форми фінансового забезпечення сталого розвитку на державному, міжнародному та світовому рівнях є матеріальними носіями фінансових відносин, які виникають із приводу реалізації відповідної державної фінансової політики, а цільові індикатори та фактичні показники ефективності реалізації – матеріальним відображенням якості такого фінансового забезпечення та ефективності державної фінансової політики [3, с.76].

Звичайно, формування державної фінансової політики сталого розвитку має розглядатись з позицій конкретизації підходів до розробки її основних складових, за якими і визначаються детермінанти державної фінансової політики сталого розвитку загалом. До основних складових державної фінансової політики сталого розвитку варто віднести:

1) державну бюджетну політику, що є інструментом державного регулювання суспільного розвитку та сукупністю фінансових відносин, інституційного забезпечення щодо формування та використання бюджетних коштів, спрямованих на досягнення фінансово-економічної збалансованості, результативності економічних перетворень;

2) державну податкову політику, сутність якої виявляється в сукупності організаційно-правових та фінансово-економічних заходів держави у сфері регулювання податкових відносин, що спрямовані на мобілізацію та використання фінансових ресурсів у системі регулювання соціально-економічного розвитку країни;

3) державну грошово-кредитну політику, яка є комплексом заходів у галузі грошового обігу і кредиту, які покликані забезпечити стабільність грошової одиниці України за рахунок впровадження регламентованих законом засобів і методик, та включає в себе системні і скоординовані заходи Національного банку України;

4) державну митну політику, яка є системою принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки;

5) державну інвестиційну політику, яка є діяльністю держави щодо регулювання інвестиційної діяльності з метою реалізації економічної, науково-технічної та соціальної політики через застосування комплексу економічних, організаційно-правових та інших заходів держави, спрямованих на створення сприятливого інвестиційного клімату, структурну перебудову, підвищення ефективності національної економіки;

б) державну боргову політику, що є системою дій щодо уникнення і врегулювання боргових проблем на рівні держави, забезпечення чи відновлення платоспроможності та отримання максимального ефекту від використання запозичених коштів.

Таким чином, відповідно до зазначеного, саме гармонізація детермінант основних складових державної фінансової політики сталого розвитку дозволить підняти на вищий щабель ефективності як сам процес формування державної фінансової політики сталого розвитку (визначення цілей та завдань, завдяки яким вони досягатимуться), так і її реалізацію через врахування тенденції розвитку держави. А сталий розвиток України може бути забезпечений лише через реалізацію державної фінансової політики, оскільки вона є підґрунтям створення передумов збалансованого зростання фінансових ресурсів держави, а отже і підґрунтям виконання соціально-економічних програм сталого розвитку країни та її регіонів. При цьому, пріоритетними напрямками ефективної державної фінансової політики залишаються зростання обсягу валового внутрішнього продукту, раціональний, спрямований на сталий розвиток, розподіл та перерозподіл централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів. Саме такий підхід сприятиме підвищенню рівня та якості життя населення та допоможе знизити рівень безробіття, надасть додаткові можливості в отриманні якісної освіти, медичної допомоги, самореалізації, а також дозволить мінімізувати забруднення навколишнього середовища та збереження екосистем.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Коровій В. В. Державна фінансова політика : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 388 с.
2. Запатріна І. В. Формування фінансової політики держави: євроінтеграційний вимір. *Вісник КНТЕУ*. 2012. № 2. С. 59–73.
3. Romanchukevych V. Dialectic conceptualization of the state financial policy for sustainable development. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2019. Вип. 38. С. 72-79.